

Kaip aš nepapietavau su Ošo mylėtojai

Živilė Viteikaitė, specialiai DELFI iš Indijos

2005 spalio mėn. 4 d. 15:46

Susitikti su Ošo religinio judėjimo atstovais jo centre Punoje (Indija) tariausi dar būdama Lietuvoje. Atvykusi į Punos stotį įsėdau į rikšą, kurios vairuotojas sakė, kad stotis - Ošo meditacinis centras - vienas dažniausių jo maršrutų. Bet perspėjo, kad aš ten būčiau atsargi, nes jame tik "vilioja pinigus iš užsieniečių".

Per metus į centrą atvažiuoja per 100 tūkstančių užsieniečių, daugiausiai - britų ir vokiečių, amerikiečių, japonų ir t.t. Jame jau buvo apsilonkę ir kelios dešimtys Ošo sekėjų iš Lietuvos. Ošo judėjimą įkūrė Mohanas Chandra Rajneeshas (1931-1990). Baigęs filosofijos bakalauro ir magistrantūros studijas jis kurį laiką dėstė koledže, paskui ėmė keliauti po Indiją skaitydamas viešas paskaitas, kuriose kritikavo Gandhi, induizmą ir visas kitas religijas bei šeimos instituciją. Šios paskaitos buvo populiarios, o norėdamas pritraukti daugiau vakariečių, jas ėmė skaityti ir anglų kalba. Be šių paskaitų jis taip pat ėmė rengti meditacijos stovyklas.

Aštuntajame dešimtmetyje Rajneeshas įkūrė organizaciją - savo sekėjus jis ėmė burti į vadinamąsias neosanjasas. Šią sampratą jis aiškino kaip pasinėrimą į šventimą, atsisakant visko, kas trukdo gyventi čia ir dabar. Didelė dalis jo sekėjų - turtingi, vidurio gyvenimo krizę išgyvenantys verslininkai, savo pasiryžimą sekti paskui Rajneeshą tvirtinę didelėmis pinigų sumomis. 1974 metais už iš jų gautus pinigus buvo nupirkta žemės Punoje ir pradėtas statyti meditacijos centras.

Trukdo seksualiniai blokai?

Susidomėjimas organizacija augo, žmones traukė Rajneesho charizma, judėjimo praktika, kurioje susiliejo meditacija ir psichoterapija, o daug kam patiko ir tai, kad centre buvo skatinami seksualiniai santykiai su daugeliu partnerių. Anot Rajneesho, kad būtų atskleistas žmogaus autentiškumas, turi būti pralaužti jo seksualiniai blokai. "Pakeliui į nušvitimą nereikia drausti nei grupinio sekso, nei homoseksualizmo, nei onanizmo", - sako Ošo sekėjai. Judėjimo pradžioje per meditacijas buvo praktikuojamas ir fizinis smurtas, tačiau stipriai sužeidus vieną dalyvį, jo buvo atsisakyta.

Rajneesho rolsloisų ir roleksų kolekcija vis augo, o tai Punos gyventojams atrodė kaip pasityčiojimas iš visur tvyrančio skurdo. Bet labiausiai žmonės nebuvo patenkinti tokios komunos kaimynystės dėl jos pasileidimo - kai kurios su Rajneeshu gyvenusios moterys užsiiminėjo prostitucija, keletas sekėjų buvo suimti už narkotikų platinimą, atsirado problemų dėl nesumokėtų mokesčių, o paties Rajneesho sveikata netikėtai pablogėjo. Todėl geriausiu sprendimu Rajneeshui pasirodė išvykti į Ameriką.

Jo sekretorė Sheela Silverman, pasivadinsi Ma Amand Sheelos vardu, ėmėsi iniciatyvos įkurti Rajneesho sekėjų bendruomenę Oregono valstijoje. Šalia Antelope miestelio ji nupirko fermą, kurią netrukus pavertė ištisu miestu su parduotuvėmis, kavinėmis, viešbučiu, oro uostu. 1982 metais ši vietovė buvo įregistruota kaip Rajneeshpuramas. Joje apsigyveno 6 tūkstančiai Ošo sekėjų.

Tačiau naujai bendruomenei santykiai su vietiniais gyventojais vėl klostosi sunkiai. Norėdama įtakoti artėjančių rinkimų rezultatus Silverman įsteigė globos namus benamiams, bet kai vietos valdžia jiems nesuteikė teisės balsuoti, jie buvo išvežti į Portlandą ir palikti likimo valiai. Konfrontuodama su valdžia Rajneesho sekretorė salmonelėmis apkrėtė dešimties barų maistą, bandė nuuodyti prieš judėjimą pasisakančią vietos prokurorą.

1985 metais Silverman teko bėgti iš Rajneeshpuramo, su savimi ji pasiėmė 15 sekėjų ir 50 milijonų dolerių iš iždo. Netrukus buvo sugauta ir nuteista keturiems metams kalėjimo.

Rahneeshas visą kaltę suvertė Silverman, bandė persikelti į Bermudus, tačiau taip pat buvo sulaikytas, trumpam įkalintas bei nubaustas 0,5 milijono bauda už migracijos įstatymo pažeidimą ir draudimu penkis metus grįžti į JAV be teisingumo ministro leidimo. Tuomet jis leidosi į kelionę po pasaulį, ieškodamas kur apsisistoti, tačiau 21 šalis jį priimti atsisakė.

1986 metais jam teko grįžti į Puną. Patyrusi fiasko komuna netrukus atsigavo ir išsiplėtė, tačiau Ošo sveikata vis blogėjo. Pats Ošo tvirtino, kad amerikiečiai jį apnuodijo talium, kritikai įtarinėjo, kad "sekso guru" užsikrėtė ŽIV, treči teigė, kad negalavimų požymiai tėra paskutinė diabeto stadija. Prieš mirtį Rahneeshas paskyrė 21 savo patikėtinį vadovauti centrui.

Prieš patenkant į Ošo meditacinį centrą - AIDS testas

Kalbant apie Ošo, seksas vis dar yra vienas svarbiausių diskusijų objektų. Judėjimo pradžioje propaguotas grupinis seksas jau yra istorija, tačiau santykiai su kuo daugiau partnerių vis dar skatinami. Kiekvienas, norintis pakliūti į Ošo meditacinį centrą, turi atlikti AIDS testą. Aš buvau įleista į jį tik lydimą atstovo spaudai.

Yogendra pasivadinęs trisdešimtmetis vyras savo tikrojo vardo ir pavardės atskleisti nenorėjo, tačiau pasipasakojo, kad yra advokatas iš Kanados. Centre jis dirba pagal ilgalaikę savanoriavimo programą. Centre paprastai yra apie tris šimtus savanorių, turistinio sezono metu - dar daugiau.

Centro aplinka labai gražiai sutvarkyta - išravėtos vejos, po jas vaikšto povai, čiurlena fontanėliai, įrengtas baseinas ir sūkurinės vonios, krepšinio, tinklinio, teniso aikštelės. Tačiau, pasak Yogendros, jie yra mažiausiai naudojami. Labiausiai naudojamos - meditacijos salės. Visi centre vaikšto apsirengę plačiais bordo spalvos drabužiais. Pasak atstovo spaudai, ši spalva suteikia energijos, tokie drabužiai leidžia laisvai judėti ir pasijusti lygiai.

Pirmiausia praėjome atvirą aikštę, kurioje žmonės, iškėlę rankas į viršų, labai įsijautę šoko.

Tris valandas juoktis, tris verkti

Kažkodėl kilo noras paklausti, ar kurorte galima vartoti alkoholį ir narkotikus. Mano palydovas šypsodamasis atsakė, kad žinoma - čia negalima savęs varžyti jokiais apribojimais. Tuomet apsilankėme seminarų pastate - jame atliekamos įvairios meditacijų programos. Pati populiariausia - "Mistinė rožė", kuomet žmogus turi savaitę laiko kasdien po tris valandas juoktis, paskui savaitę kasdien po tris valandas verkti ir dar savaitę kasdien po tris valandas tylėti. Yra ir iš šalies labai drastiškai atrodančių meditacijų - kuomet žmogus skatinamas rėkti, draskytis, voliotis ant žemės.

Per centrą mes tiesiog bėgte prabėgome, Yogendra neleisdavo net atgal atsisukti, o kad negalima fotografuoti įspėjo dar neįžengus į teritoriją. "Duosiu tau labai labai gražių nuotraukų. - pažadėjo jis. - Supranti, kai kurie čia esantys žmonės užima aukštas pareigas ir nenori būti trikdomi."

Apsilankėme vadinamojoje Auditorijoje - šešių aukštų piramidės formos pastate, pastatytame jau po Ošo mirties - 2003-aisiais. Joje susirenkama vakaro meditacijai.

Nuėjome į centro knygyną - čia parduodamos įvairiomis kalbomis leidžiamos knygos, žurnalai, garso įrašai ir įvairi atributika. Ošo yra išleidęs pusantro šimto knygų (parašęs nėra nė vienos, išleistos knygos yra iššifruotos iš jo paliktų garso įrašų). Yogendra gyrėsi, kad kasmet parduodama vis daugiau knygų, pavyzdžiui, praėjusiais metais pardavimai išaugo daugiau nei per pusę, tačiau kai paklausiau, kam skiria gautus pinigus, pyktelėjo: "Kaip žurnalistė turėtum žinoti, kad knygų leidyba pelno neneša".

Apskritai, kai paklauskdavau ko nors, į ką Yogendra nenorėdavo atsakyti, arba labai piktai pasižiūrėdavo ir neatsakydavo nieko, arba griebdavo man už rankos ir sakydavo - "Žiūrėk, žiūrėk, argi nenuostabus vaizdas? Pažiūrėk, kaip Ošo mylėjo gamtą: net baseino siena išvingiuota kreivai, kad tik nereikėtų nukirsti ne vieno medžio."

Po kurio laiko Yogendra, pavargęs nuo "nepatogių" klausimų, paskelbė, kad dabar pietų metas, kad jis turi eiti valgyti, o aš iš centro turiu išeiti, nes nesu atlikusi AIDS testo. Nusistebėjau, juk AIDS neplinta per maistą. "Ne, tu turi išeiti, tačiau gali ateiti už valandos", - pakartojo atstovas spaudai.

Kai atėjau už valandos, savo pašnekovo pralaukiau gerą pusvalandį. Jis taip ir nepasirodė. Vietoje jo pasirodė jauna mergina. Pasiteiravusi ko laukiu, ji perdavė man kompaktinį diską su nuotraukomis ir pasakė, kad Yogendra turėjo skubiai išvykti.

Visame pasaulyje šiuo metu veikia apie tris šimtai Ošo centrų. Lietuvoje veikia bent penkios jo sekėjų grupės. Pernai Lietuvos Teisingumo ministerija atsisakė registruoti Ošo judėjimą kaip religinę bendriją, motyvuodami tuo, kad jis neatitinka religinės bendruomenės sampratos ir jo veikla gali pažeisti įstatymus bei viešąją tvarką, tačiau Ošo judėjimo atstovai kreipėsi į teismą ir bylą laimėjo.

Paimta 2005-10-05 iš: <http://blog.delfi.lt/blog/entertainment/article.php?id=7631374>